

Llucia Ramis | paper de vidre

Llucia Ramis

Llucia Ramis

Llucia Ramis Laloux (Palma, 1977) és escriptora i periodista. La seva novel·la *Egosurfing* va rebre el premi Josep Pla 2010. També és autora de *Coses que et passen a Barcelona quan tens trenta anys*, *Tot allò que una tarda morí amb les bicicletes*, alguns contes i molts articles. Actualment col·labora a *La Vanguardia*, Catalunya Ràdio i RAC1.

La distància adequada

Porta una llibreta a tot arreu, ficada a la butxaca dels texans. De tant en tant, hi apunta el comentari que algú acaba de fer, o hi transcriu converses senceres o hi anota idees. Diu que són per a la gran novel·la de Barcelona que està escrivint. Té una lletra com de col·legi de monges, i mai no empra abreviacions ni frases fetes.

Sona el telèfon a la petita redacció on treballam i, en penjar, resol: «Anem». Fa un gest de suficiència i afegeix: «Ara demostraràs si ets bona periodista». No gosa enviar-me tota sola a la plaça Masadas, diu, perquè hi ha un mercat sinistre i, uns metres d'allà, rere les vies del tren, un poblat gitano. Li contest que no té per què acompanyar-m'hi; mon pare va ser professor de gitanos, abans que jo naixés, i vaig treballar en un centre d'acollida de menors, en un barri bastant xungo de Palma. Tornava sola a casa i mai no em va passar res.

«Mallorca», somriu. Ningú no es pren l'illa seriosament. Ni tan sols els mallorquins.

Vaig arribar verge i amb el cor trencat a l'anomenada Barcelona del disseny. Aterraren amb jo les primeres companyies *low cost* i els turistes, però encara eren discrets. Bars de disseny, botigues de disseny, drogues de disseny, i al club Nitsa de l'Apolo, música electrònica sense lletra ni res a dir. Un ritme repetitiu i monòton que accentuava els aguts i hipnotitzava la gent de la pista. Ells anaven amb jerseis tres talles petits que els deixaven el llombrígol a l'aire, s'apartaven el serrell amb un tic. Elles es feien dues cues, duïen una motxilla minúscula a l'esquena i bevien aigua sense parar.

Tots estaven molt magres, semblaven ombres pàl·lides de si mateixos. Tancaven els ulls, alienats, inclinaven el cap cap enrere i movien les mans com si boxejassin a poc a poc. Amb els aguts, els llums canviaven, i encara amb els ulls tancats, somreïen com a babaus i estenien els braços amunt, esperant una abducció.

Les emocions també eren de disseny. Ningú no podia suportar la realitat de l'últim tema. El reflex dels nostres cadàvers futurs abandonava el local. A la música sense lletra no hi havia discurs. No hi havia política. A les parets de la facultat, algunes fotocòpies deien: «No et queixis al bar». Però llevat d'aquells grupuscles, maulets, okupes i altres assemblearis, ningú no estava gaire preocupat per res.

Aprenguérem a viure en un món obsolet. Ens movíem, més o manco conscients, per una casa museu. Utilitzàvem objectes que aviat serviren només per jugar amb la nostàlgia, com les cintes de casset, càmeres i taules d'edició U-Matic que feia més de deu anys que havien retirat del mercat i que, tot i que encara funcionaven, ja no servien. Potser teníem un PC a l'habitació, però no tothom tenia un mòdem que grinyolava amb cada connexió a internet. Hi havia telèfon a la sala d'estar o al rebedor, però mòbil no, perquè la comunicació sortia cara. La immediatesa no existia.

Pagàvem la vida lenta amb una moneda que deixaria de tenir valor i duia estampada l'efígie d'un rei que ja no regna. I al canvi que et donava l'estanquer quan compraves tabac, era possible que hi hagués un duro o una pesseta amb la cara del dictador, encara que portàssim vint-i-dos anys de democràcia. Enviar una carta de Barcelona a Mallorca valia trenta-dues pessetes. En vaig enviar moltes, escrites a mà amb lletra d'aranya. Als bars i restaurants s'hi podia fumar. També es podia fumar a classe, els dies d'examen.

Ningú no feia preguntes o no feia les preguntes correctes o, si ho eren, aquell dia no tocava. Vivíem l'últim fulgor d'una estrella a punt d'apagar-se, enlluernats pel flaix d'una càmera que immortalitzava la imatge quieta d'un món pel qual ens movíem com si encara hi fos, personatges al decorat d'una foto que s'esgrogueiria aviat, mers figurants de la Història.

Anam en metro fins a La Sagrera sense parlar, potser per cautela, després del que va passar el darrer pic que tornàrem de la feina junts en metro. Sortim a la Meridiana. Els cotxes bramen sota edificis alts i lletjos que ens jutgen amb finestres tristes. Ens ficam per uns carrerons foscos, jo demostr que a mi no em fa por res, ell camina com el cantant de The Verve a *Bitter Sweet Symphony*.

És hivern. Segurament ha estat una fuga de gas. Hem estat els primers a arribar. Abans que la premsa de debò. Abans fins i tot que la policia i els bombers.

L'esvoranc s'obre com una mandíbula despenjada, com l'entrada del tren de la bruixa o, ho record de cop, com la boca d'un monstre a través del qual havíem d'introduir la pilota, al minigolf on jugàvem alguns estius, quan érem petits i les cases de les velles no explotaven. O no, almanco, que jo ho sabés. Els enderrocs s'amunteguen a terra. No queda dret cap dels tres pisos. Només, com en una burla, el paper de les parets amb motius florals, les rajoles que folraven el lavabo i la cuina. I on devia ser la sala d'estar, allà dalt, una foto emmarcada, des de la qual dos avis ens observen amb un somriure de posa.

Els veïns assisteixen muts a l'espectacle, des d'una distància respectuosa, massa commocionats per fer cap comentari. Arriben els de successos. Se saluden amb un gest. Ells tampoc no gosen preguntar. Ja saben. La quietud durant hores.

Aquells primers anys a Barcelona, la qüestió ja no era «què vols fer?», sinó «qui vols ser?». Des de petita vaig tenir clara la primera resposta. Volia sortir de l'illa. Malgrat que no ho vaig entendre fins que no vaig ser fora, néixer en una illa implica que, si bé el món sencer la trepitja cada estiu, tu, en canvi, has de separar els peus de terra per arribar al món. El viatge en avió tot just dura mitja hora, és més un salt que un vol. Però deixa palesa la distància –la interrupció– que la mar interposa entre casa teva i el que no ho és. A més, en saltar, pots caure malament.

A la universitat, els companys de classe que eren de poble anaven a veure els seus

pares cada cap de setmana. Tornaven amb carmanyoles plenes de menjar i la roba planxada. Els barcelonins encara no s'havien independitzat i vivien còmodament a les habitacions de la seva infantesa, amb calefacció central, les despeses pagades i la nevera plena.

Els illencs continuàvem de qualque manera en un espai a part, mentre fèiem veure que sabíem ser adults, compartíem pis amb aquells joves de poble que, els diumenges a la nit, provocaven la nostra enveja amb tota aquella roba neta i doblegada que feia olor de suavitzant i el menjar de la mare.

No teníem a prop ni la família ni els amics amb què havíem compartit els devuit primers anys de la nostra vida. Intentàvem no ser intrusos, però de vegades ens sentíem així, mentre esperàvem que algú volgués incorporar-nos al seu grup. Havíem de començar des de zero perquè no érem ningú. O sí. Érem els exòtics. Els primitius nouvinguts d'una terra poc explorada per a la majoria; com a màxim l'havien visitada al viatge d'estudis, a tercer de BUP, i els professors no els devien treure de la platja de s'Arenal, donada la seva arrogància en sentenciar amb un menyspreu de capital: «Us heu venut als alemanys!».

I és vera que una invasió de teutons s'emborratxaven al Balneari 6, die Ballermann. I els jubilats compraven cases al camp per un preu que als mallorquins els resultava impossible. Arribaren les immobiliàries alemanyes i els productes alemanys als prestatges del supermercat. No s'esforçaven a aprendre l'idioma. Conquerien l'illa com han conquerit Europa en diverses ocasions, i li dedicaven un espai meteorològic a les notícies.

Però això forma part del tòpic, l'exageració i la queixa. Després de demanar-me que repetís unes cent vegades aquelles paraules que consideraven gracioses o no entenien, gens habituats a les vocals neutres ni a un vocabulari que els sonava antic, alguns d'aquells companys de classe, el primer any d'universitat, feien preguntes tan estúpides com que si la televisió arribava a Mallorca, si tothom tenia cotxe i ordinador, si hi havia grans magatzems i cinemes. I jo em sentia com treta d'una tribu aborigen.

«I com dieu noi? Lot? El lot? Torna-ho a dir». Intentaven imitar l'accent salat i no hi havia manera; el confonien amb els determinants i no n'encertaven ni una. «N'al·lota! N'al·lota!», exclamaven eufòrics, i jo procurava no pensar, per no pensar que... en fi. Quan em cansava de la posada en escena, a classe intervenia en castellà perquè els professors no m'ho fessin repetir tot dues vegades amb aquell somriure encantat i un poc burleta que significava: «Mira que bé, quina llengua tan suau, és commovedor, llàstima que no s'entengui una merda. I ara què faig? Dono la resposta per bona?».

Sí, collons, a Palma hi havia Zara i Mango i Benetton, i tants cinemes que acabarien fent fallida, i el peix era del súper, no és que sortíssim cada matí a pescar amb el llaüt, tampoc no guardàvem un porc al balcó durant tot l'any per fer-ne sobressada, i segurament hi havia més cotxes per família que a qualsevol altra ciutat de la península.

El que no hi havia era la possibilitat d'arribar a Rússia en tren. Ni tampoc un espai al qual poguessis deixar de ser filla, germana i neta, i poguessis ser qualsevol. A Mallorca no hi havia més de set-centes mil persones, ni una facultat de periodisme. Poder ser qualsevol és tan inquietant com no poder deixar de ser qui ets. I aquells primers anys a Barcelona, vaig ser una versió en proves.

Els bombers caminen gairebé de puntetes per damunt la runa, l'aixequen amb compte. El silenci és tan dens que sentim com les pedres roden als racons. Els fanals del carrer il·luminen l'escena. Que no hi hagi ningú, desitgen els veïns. Que hi hagi morts, els periodistes. Aquí és on hi ha la notícia. En el bomber que es gira i «eh», crida. Però no gaire fort, perquè només els seus ho entenguin. Per instint, tots ens hi acostam. Estiram el coll, aixecam el cap.

La llum groguenca confon les ombres, des d'aquí és difícil distingir –espera, allò no vull i sí vull que sigui la tela d'una bata, una d'aquelles bates de senyora que es posen durant el dia i potser baixen al mercat i no duen carretó d'anar a plaça perquè a casa seva, la mateixa en què hi van néixer o on hi arribaren en emigrar d'Extremadura (acabaven de fer cinc anys) no hi ha ascensor, i és millor dur bosses de plàstic o la cistella de vímet, que són més fàcils de carregar, encara que això els costi una escoliosi, la bata d'una senyora que té el balcó ple de flors i fixa't, allà hi ha un cossiòl que ha saltat per la força centrífuga i els geranis han acabat esclafats a terra, ningú no els trepitja– la tela d'una bata, envoltada de cop per tres, per quatre, per cinc bombers, per dos policies, i el soroll dels enderrocs quan es desplacen a sobre, ara més de pressa, i els periodistes que s'agiten, qui vivia aquí, qui s'ha mort, i els veïns diuen que la Paquita, de la Sagrera de tota la vida, una bellíssima persona, treballava a la Renfe, filla de republicans, va quedar vídua al 83, els seus fills venen a veure-la els diumenges i té tres nets, no, que ja en són quatre, i ara tenia un canari que li feia companyia, però quin horror, si l'he vist aquest matí i m'ha dit que els galindons li molestaven tant que ha demanat hora al podòleg, i és veritat que últimament semblava en baixa forma, però ningú no es podia imaginar... és clar que qui s'imagina aquestes coses. Això quan surt?

Després d'una mort, el món passa a ser bidimensional. Ho vaig descobrir el primer any de carrera. I les vegades que vingueren després foren una corroboració del que ja sabia, però mai no aprens a sentir.

Sembla mentida, et dius de camí a ca teva, esgotat per culpa d'unes emocions més o manco compartides, abraçades i llàgrimes i tota la paperassa, decidir què vols fer amb el cos, triar l'urna, sembla mentida, et dius, que els cotxes passin a la mateixa velocitat pels carrers de sempre, que la roba onegi estesa als terrats i que les persianes a les finestres siguin del mateix color verd. Sembla mentida que quan et fiques aquesta tomàtiga a la boca, la boca sàpiga mastegar per costum, i la tomàtiga tengui gust de tomàtiga, encara que no sigui del tot així. No té el gust d'altres vegades, tot i que les papil·les gustatives la reconeixen com a tomàtiga, però l'aparell digestiu, de sobte, ha oblidat què ha de fer, i la tomàtiga es queda encallada en un lloc on crema, i notes l'acidesa que et corroeix i llavors vomitaries i encara no saps que aquesta nàusea serà, a partir d'ara, un element constant dins teu, afegit a una bulímia també sexual que et farà desitjar-ho tot, menjar-t'ho tot, follar i dormir tant com puguis, perquè el teu cos necessita sentir per saber que és viu, i el teu cap vol desconnectar per fer-te creure que ets mort. I tot s'indigestarà, menjar i son i sexe, tot s'interromprà i et corrourà. Sembla mentida que la seva roba encara sigui aquí, on la va deixar per darrera vegada, i que la nevera ronqui a la cuina, i que els veïns de davant es moguin en pilotes i puguis veure'ls a través de la finestra i no puguis comentar-l'hi, com feies sempre, i sembla mentida la seva olor a la cambra de bany, sembla mentida la música que escoltàveu, algú que treballa la fusta en un pati interior amb una petita serra mecànica, la solidesa de les coses sembla mentida.

Si et tapes un ull, ho veus tot pla. Els bornis només perceben dues dimensions, i el

cervell corregeix la seva visió. Quan t'arrenquen una part de la vida, com quan et treuen un ull, no és que ho vegis així, sinó que vius el món com si fos bidimensional. El cervell intenta corregir aquesta percepció, però li resulta impossible, aclaparat per una fúria sensitiva. Com et situes en aquest nou espai que en aparença és el de sempre i ja no pot ser-ho? Com pots fer veure que continues sent tu, quan en realitat ja no ho ets ni ho seràs mai?

Hem perdut el darrer metro, i m'acompanya a la Meridiana perquè agafi un taxi. Els cotxes entren i surten de la ciutat, impertèrrits.

Potser perquè l'única manera de burlar-se de la mort –ja que no la podem vèncer– és viure al màxim, o perquè l'orgasme es diu petita mort, atès que és l'únic instant –quan acabes– en què un es deixa vèncer. Potser perquè la por és el millor afrodisíac o perquè, si els nervis estan a flor de pell, resulta més fàcil despullar-se fins i tot de la pròpia pell. Potser perquè la tristesa és esgotadora i l'únic que vols és deixar d'estar tan trista i tan cansada.

Sigui pel que sigui, quan ell aixeca la mà per aturar un taxi i diu: «No escriurem ni una paraula d'això», ens besam. Aquest cop sí. Desesperats. A la puta avinguda més lletja de Barcelona, els edificis gegants a punt de devorar-nos, amb l'angoixa del que acabam de presenciar encara a les entranyes, surt d'aquí, vella morta, vella boja, surt del meu cap, conscients que som els pitjors periodistes del món. Incapaços d'observar-lo –i només observar-lo– des de la distància adequada.